

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
КЗ «Науковий ліцей імені
Анатолія Лигуна» КМР
протокол №1 від 29.08.2025

ЗАТВЕРДЖУЮ

директор КЗ «Науковий
ліцей імені Анатолія Лигуна» КМР

Яна ЖУЧЕК

**КОДЕКС
БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ
ІМЕНІ АНАТОЛІЯ ЛИГУНА»
КАМ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

(Зі змінами, внесеними відповідно до
Типової програми унеможливлення насильства
та жорстокого поводження з дітьми,
затвердженої постановою Кабінету Міністрів України
від 04 червня 2025 року № 658)

Вступ

Спеціалізований заклад освіти КЗ «Науковий ліцей імені Анатолія Лигуна» Кам'янської міської ради є не лише освітнім ресурсом, але й простором безпечного розвитку та співпраці як всередині, так і зовнішньо. У своїй діяльності учасники освітнього процесу Наукового ліцею в межах своїх повноважень керуються внутрішніми правилами ліцею та нормативно-правовими документами:

1. Типова програма унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми : затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 2025 р. № 658 [Електронний ресурс] // Кабінет Міністрів України. — 2025. — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-typovoi-prohramy-unemozhlyvlennia-nasylstva-ta-zhorstokoho-povodzhennia-z-ditmy-658>
2. Європейська конвенція про здійснення прав дітей : ратифікована Законом № 69-V (69-16) від 03.08.2006 // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 41. — Ст. 354 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії : ратифіковано Законом № 716-IV (716-15) від 03.04.2003 // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 29. — Ст. 226 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
4. Конвенція ООН про права дитини : ратифікована Постановою Верховної Ради України № 789-XII від 27.02.1991 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про освіту» : від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс] // Офіційний портал Верховної Ради України «Законодавство України». — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему: „Права дитини в Україні: забезпечення, дотримання, захист“» [Електронний ресурс] // Офіційний вебсайт Верховної Ради України. — Режим доступу: <https://rada.gov.ua>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2013 р. № 895 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів соціального супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах» [Електронний ресурс] // Урядовий портал. — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 2013 р. № 896 «Про затвердження Порядку виявлення сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, надання їм соціальних послуг та здійснення соціального супроводу таких сімей (осіб)» [Електронний ресурс] // Урядовий портал. — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 «Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» [Електронний ресурс] // Урядовий портал. — Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>
10. Указ Президента України від 25.05.2020 № 195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» [Електронний ресурс] // Офіційне інтернет-представництво Президента України. — Режим доступу: <https://www.president.gov.ua>

Накази Міністерства освіти і науки України:

№ 564/836/945/577 від 19.08.2014 «Про затвердження Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення» [Електронний ресурс] // Вебсайт МОН. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua>

№ 1047 від 02.10.2018 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників з іншими органами та службами» [Електронний ресурс] // Вебсайт МОН. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua>

№ 1/9-557 від 28.10.2014 «Про методичні рекомендації щодо взаємодії педагогічних працівників... щодо захисту прав дітей» [Електронний ресурс] // Вебсайт МОН. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua>

№ 1/9-680 від 28.12.2016 «Щодо захисту дітей від усіх форм насильства, образ, недбалого й жорстокого поводження» [Електронний ресурс] // Вебсайт МОН. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua>

№ 1/9-133 від 05.03.2018 «Щодо листа Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» [Електронний ресурс] // Вебсайт МОН. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua>

№ 1/11-5480 від 18.05.2018 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству» [Електронний ресурс] // Вебсайт МОН. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua>

№ 1/9-790 від 29.12.2018 «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу» [Електронний ресурс] // Вебсайт МОН. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua>

№ 1/11-881 від 29.01.2019 «Рекомендації для закладів освіти щодо застосування норм Закону України „Про внесення змін ... щодо протидії булінгу (цькуванню)“ від 18 грудня 2018 р. № 2657-VIII» [Електронний ресурс] // Вебсайт МОН. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua>

№ 1/9-436 від 14.08.2020 «Про створення безпечного освітнього середовища ... та попередження і протидії булінгу (цькуванню)» [Електронний ресурс] // Вебсайт МОН. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua>

Головною метою КБОС КЗ «Науковий ліцей імені Анатолія Лигуна» Кам'янської міської ради є захист усіх учасників освітнього процесу від будь-яких форм насильства, а також забезпечення безпечного освітнього середовища, запобігання та виявлення фактів насильства, жорстокого поводження з дітьми, реагування на такі випадки відповідно до законодавства; формування у працівників закладу освіти відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

Правила у КБОС є обов'язковими для виконання всіма працівниками закладу освіти, здобувачами освіти, їхніми батьками (законними представниками), а також іншими особами, які перебувають на території закладу.

Основним правилом для всіх дій працівників навчального закладу є необхідність діяти в найкращих інтересах дитини. Кожен працівник КЗ «Науковий ліцей імені Анатолія Лигуна» Кам'янської міської ради повинен ставитися до дітей з повагою та враховувати їхні потреби. Використання будь-якої форми насильства є неприйнятним.

Обов'язковим для всіх учасників освітнього процесу має бути:

- ✓ дотримання певних правил та норм;
- ✓ взаєморозуміння та взаємоповага;
- ✓ повага до прав людини;
- ✓ атмосфера довіри та дружби;
- ✓ толерантність;
- ✓ постійний розвиток та самовдосконалення;
- ✓ активна життєва позиція;
- ✓ здоровий спосіб життя;
- ✓ порядність;
- ✓ повага до приватних інтересів та життя.

Розділ I

Визначення термінів

Працівник закладу освіти – особа, яка працює в навчальному закладі освіти згідно з трудовою угодою або за контрактом.

Дитина – будь-яка особа віком до 18 років.

Особа, уповноважена представляти дитину – один з її рідних або прийомних батьків, або законний опікун.

Дозвіл батьків (опікунів) означає дозвіл, наданий хоча б одним з батьків дитини. Проте якщо між батьками дитини немає згоди, то їм має бути повідомлено, що питання повинно бути вирішено в родині або в суді.

Насильство проти дитини розуміється, як дії проти дитини, що підлягають покаранню та є забороненими, скоєні будь-якою особою, зокрема працівником, іншою дитиною, або дії, які загрожують благополуччю дитини, зокрема неналежний догляд за нею.

Насильство над людиною – це будь-яка дія або бездіяльність, що завдає шкоди фізичному, психологічному, сексуальному або економічному добробуту особі.

Жорстоке поводження – це дії, що принижують гідність, завдають психічної чи фізичної шкоди особі, незалежно від намірів особи, яка їх вчинила.

Булінг (цькування) – це систематичне психічне або фізичне насильство стосовно особи, яке чиниться однолітками або дорослими.

Особа, відповідальна за Інтернет – працівник закладу освіти, призначений його директором для контролю за користуванням учнями мережею Інтернет на території ліцею та їхню безпеку під час такого користування.

Особа, відповідальна за реалізацію «Кодексу безпечного освітнього середовища» (далі - КБОС) – працівник ліцею, призначений директором для контролю та виконання.

Особисті дані дитини – будь-яка інформація, за допомогою якої можна ідентифікувати дитину.

Розділ II

Завдання КБОС

Основні завдання КБОС в КЗ «Науковий ліцей імені Анатолія Лигуна» Кам'янської міської ради:

- виявити чинники, які перешкоджають безпеці учасників освітнього процесу;
- відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень адміністрації, здобувачів освіти, педагогів та батьків на безпечне освітнє середовище ліцею;
- обґрунтувати умови організації безпечного освітнього середовища та вимоги (критерії) до його ефективної організації для кожного учасника освітнього процесу;
- сформулювати чіткі та конкретні рекомендації здобувачам освіти, педагогічним працівникам, адміністрації ліцею, батькам щодо організації безпечного середовища в закладі освіти.

Розділ III

Відповідність закладу вимогам пожежної, санітарно-епідеміологічної, екологічної безпеки, будівельним нормам

Комунальний заклад «Науковий ліцей імені Анатолія Лигуна» Кам'янської міської ради – спеціалізований заклад освіти наукового спрямування з поглибленим вивченням математики, фізики, хімії, біології та інформатики. Забезпечує загальноосвітню та профільну підготовку, яка відповідає професійній спеціалізації факультетів вищих навчальних закладів природничо-математичного та техніко-технологічного напрямів і реалізується за участю науково-педагогічних працівників. Система навчання в ліцеї проміжна між шкільною та вузівською. У 8-11-х класах використовується лекційно-практична система викладання профільних дисциплін. Навчання в ліцеї ведуть висококваліфіковані штатні вчителі та сумісники – викладачі Дніпровського державного технічного університету. У КЗ «Науковий ліцей імені Анатолія Лигуна» створено безпечні й комфортні умови праці та навчання. Наявні необхідні ресурси для організації освітнього процесу. Заклад складається із 2-х основних будівель та спортивного осередку.

Учні ліцею працюють за кабінетною системою. Заклад освіти має методичний кабінет, бібліотеку, книгосховище, медичний кабінет, кабінет заступників директора, кімнату для технічного персоналу, дві роздягальні у спортзалі, музей, їдальню, навчальні кабінети.

Кожен навчальний кабінет має паспорт, в якому відображені загальні санітарно-гігієнічні умови приміщення кабінету, організація робочих місць, режим роботи кабінету, перелік методичної літератури, дидактичний та роздатковий матеріал, наочні посібники та технічне обладнання, постійні і змінні експозиції, в більшості кабінетів систематизовано навчально-методичне забезпечення.

Навчальний заклад дотримується принципів:

- рівного доступу до охорони здоров'я (проведення медичних оглядів; просвітницька робота з охорони здоров'я, запобігання травматизму);
- освіта у сфері здоров'я на засадах розвитку навичок (учні та працівники закладу дотримуються вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки та правил поведінки в надзвичайних ситуаціях; вміють надавати домедичну допомогу);
- здорового харчування;
- фізичної активності.

«Науковий ліцей імені Анатолія Лигуна» Кам'янської міської ради – безпечний і дружній до дитини заклад:

- забезпечує якісну освіту – розвиває навички та вміння в усіх сферах навчання, враховує індивідуальні особливості учнів, підтримує активне навчання і критичне мислення, розвиває навчання життєвих навичок завдяки професійним, компетентним і вмотивованим учителям.
- захищає і піклується – враховує інтереси учнів, оберігає їх від ризикованої поведінки, захищає від надзвичайних ситуацій природного, техногенного або соціального походження
- залучає сім'ї учнів до співпраці – цінує і стимулює участь батьківських комітетів та ліцейного самоврядування у позакласних та наукових заходах.

Розділ IV

Медичне обслуговування у закладі освіти

Медичне обслуговування у КЗ «Науковий ліцей імені Анатолія Лигуна» здійснюється медичним працівником закладу і передбачає надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі, організацію заходів для госпіталізації (у разі показань) та інформування про це батьків або осіб, які їх замінюють. До основних обов'язків медичної сестри належать:

- моніторинг стану здоров'я, фізичного та нервово-психічного розвитку дітей, надання їм невідкладної медичної допомоги (за потреби);
- організація і проведення медичних оглядів, у тому числі, поглиблених, профілактичних та лікувально-оздоровчих заходів, оцінка їх ефективності (щороку);
- здійснення контролю за організацією та якістю харчування, дотриманням раціонального режиму освітньої діяльності (щоденно);
- медичний контроль за виконанням санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режиму (щоденно);
- проведення санітарно-просвітницької роботи серед дітей, батьків або осіб, які їх замінюють, та працівників закладу.

Розділ V

Чинники ризику насильства проти дитини та етапи реагування на них

У Науковому ліцеї усі працівники зобов'язані здійснювати постійний моніторинг і аналіз чинників ризику, що можуть призвести до насильства щодо дитини, включаючи:

- емоційні та поведінкові зміни в учнів (ізоляція, агресія, страхи, замкнутість);
- ознаки фізичного впливу (синці, ушкодження, скарги на біль);
- розповіді учнів про домашнє насильство або зневажливе ставлення;

- часті пропуски занять без поважної причини;
- тривожна поведінка в присутності певних дорослих.

Реагування:

1. **Фіксація випадку** – педагогічні працівники зобов'язані зафіксувати ознаки можливого насильства або загрозову поведінку у Журнал безпеки.
2. **Негайне інформування** керівника закладу освіти (або відповідальної особи за безпечне освітнє середовище).
3. **Звернення до органів влади** – заклад інформує службу у справах дітей, центр соціальних служб або поліцію, згідно з вимогами законодавства.
4. **Психолого-педагогічна підтримка** – надається дитині та, за потреби, проводиться робота з родиною.
5. **Документування** – усі кроки фіксуються у внутрішній звітності з обов'язковим дотриманням конфіденційності.
6. Забороняється приховування або ігнорування фактів насильства.

Розділ VI

Порядок реагування у випадках насильства проти дітей

БУЛІНГ (цькування) – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Типовими ознаками булінгу (цькування) є:

- систематичність (повторюваність) діяння;
- наявність сторін – кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності);
- дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого;

Директор закладу освіти має:

розглядати заяви про випадки булінгу (цькування) здобувачів освіти, їхніх батьків, законних представників, інших осіб та видавати рішення про проведення розслідування **(Додатки 3-5);**

забезпечувати виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу;

повідомляти уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти.

забезпечити на своїх веб-сайтах відкритий доступ до правил поведінки здобувача освіти в закладі освіти, плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу, порядку подання та розгляду заяв (з дотриманням конфіденційності) про випадки булінгу від здобувачів освіти, їх батьків.

Порядок реагування на доведені випадки булінгу в закладі освіти та відповідальність осіб причетних до булінгу:

Дитина має звернутися до класного керівника, соціального педагога або будь-якого працівника закладу.

Працівник закладу (бібліотекар, медична сестра, учителі-предметники, техпрацівники) після звернення дитини повідомляє класного керівника, заступника з виховної роботи.

Після отримання звернення дитини відповідна особа (класний керівник, соціальний педагог, заступник з виховної роботи) інформує директора закладу освіти у письмовій формі про випадок булінгу.

Якщо педагог або інший працівник закладу став свідком булінгу або отримав

інформацію про випадок, то він має повідомити директора закладу, незалежно від того, чи постраждала йому жертва булінгу, чи ні.

Директор закладу розглядає таке звернення та з'ясовує всі обставини цькування. Надалі він скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу та окреслює подальші дії. Якщо комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то директор закладу зобов'язаний повідомити уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей.

До складу такої комісії можуть входити педагоги, соціальний педагог, директор закладу, представники батьківського комітету ліцею.

За будь-якого рішення комісії директор забезпечує психологічну підтримку усім учасникам випадку.

У разі, якщо комісія не кваліфікує випадок як булінг, а постраждалий не згодний з цим, то він може одразу звернутися до органів Національної поліції України.

Порядок подання та розгляд (з дотриманням конфіденційності) заяв про виникнення булінгу (цькування) в закладі

- Реєстрація секретарем заяв.
- Наказ про розслідування випадку булінгу.
- Відбір пояснень в осіб, що брали участь у конфлікті.
- Прийняття рішення про випадок, що стався.
- Повідомлення поліції про випадок та службу у справах дітей.
- Надання відповіді заявнику. Додаткове планування виховної, соціально-психологічної роботи і учасниками конфлікту.

Відповідальність осіб причетних до булінгу (цькування)

Відповідальність за булінг (цькування) встановлена **статтею 173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення** такого змісту:

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, **тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.**

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, **вчинене групою осіб або повторно протягом року** після накладення адміністративного стягнення, – тягне за собою накладення штрафу **від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.**

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою **віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років**, тягне за собою накладення **штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.**

Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу – **тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.**

Принципи захисту особистих даних дитини

Особисті дані дитини мають бути захищені, згідно з положеннями Закону України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 р. № 2297-VI.

Працівники ліцею, які працюють з особистими даними дітей, повинні зберігати їх конфіденційність і вживати заходів для їх захисту від несанкціонованого доступу.

Особисті дані дитини надаються лише тим особам і організаціям, які мають на це право та відповідні повноваження згідно із чинним законодавством.

Працівник ліцею може використовувати інформацію про дитину з освітньою метою лише за умови анонімності дитини та неможливості її ідентифікації за допомогою такої інформації.

Працівник ліцею не має права надавати інформацію про дитину, її батьків чи опікунів представникам засобів масової інформації. Такі дані надаються лише за умови отримання дозволу.

Розділ VIII

Принципи захисту зображень

Визнаючи право дітей на приватність і захист особистих інтересів, заклад освіти має захищати зображення усіх учасників освітнього середовища.

Працівники закладу освіти не мають права давати дозвіл на фото-, відеозйомку дітей або їх аудіозапис на території ліцею без попередньої згоди батьків або опікунів дитини. Не дозволяється надавати третім особам контактні дані батьків (опікунів) дитини без їх попередньої згоди.

Якщо зображення дитини є лише частиною великого зображення, наприклад, публічного заходу, пейзажу, зборів тощо, дозвіл батьків (опікунів) на фото-, відеозйомку не є необхідним.

Оприлюднення працівником закладу освіти зображення дитини в будь-якому вигляді (фото-, відео- або аудіозапису) потребує попередньої згоди батьків або законних опікунів.

Розділ IX

Принципи доступу дітей до мережі Інтернет

Надаючи дітям доступ до мережі Інтернет, заклад освіти зобов'язаний вжити всіх заходів для захисту їх від матеріалів, які можуть зашкодити їхньому належному розвитку.

Особа, відповідальна за безпечний доступ до внутрішніх цифрових платформ закладу (зокрема, "School Today" та корпоративного середовища Google Workspace for Education), повинна надати кожній дитині індивідуальні облікові дані (логін і пароль), які дають змогу користуватися зазначеними платформами під час освітнього процесу.

Крім того, така особа зобов'язана провести інструктаж для дитини і наголосити, що передавати свої облікові дані третім особам (у тому числі іншим учням або дорослим) категорично заборонено.

Відповідальна особа повинна забезпечити на території ліцею на всіх комп'ютерах з доступом до мережі Інтернет встановлення та регулярне оновлення таких елементів:

- а) програмне забезпечення для блокування доступу до небажаних ресурсів;
- б) програмне забезпечення для контролю користування дітьми мережею Інтернет;
- в) антивірусне програмне забезпечення;
- г) програмне забезпечення для блокування спаму;
- д) мережевий захист (брандмауер).

Зокрема, у кабінетах інформатики повну відповідальність за встановлення та регулярне оновлення вищезазначених програм несе завідувач кабінету інформатики (учитель інформатики).

Програмне забезпечення має оновлюватися.

Відповідальна особа має перевіряти, чи немає небезпечних матеріалів на комп'ютерах

з доступом до мережі Інтернет. Якщо такі матеріали виявлено, вона має визначити, хто використовував комп'ютер, коли було завантажено такі матеріали.

Відповідальна особа має повідомити заступника директора з виховної роботи про дитину, яка використовувала комп'ютер для завантаження небезпечних матеріалів.

Заступник з виховної роботи повинен провести розмову з такою дитиною стосовно безпечного використання мережі Інтернет.

Розділ X

Контроль за реалізацією Кодексу

Відповідальна особа за реалізацію КБОС на території ліцею призначається із числа заступників директором закладу.

Зазначена особа відповідає за реалізацією Кодексу, реагування на будь-які сигнали щодо її порушення, а також за внесення пропозицій стосовно внесення змін до Кодексу.

Кожні півроку відповідальна особа повинна проводити загальний моніторинг рівня виконання вимог Кодексу працівниками закладу.

Під час проведення такого загального моніторингу працівники закладу освіти можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до Кодексу та повідомляти про порушення його вимог на території закладу.

Враховуючи результати моніторингу, директор закладу повинен внести необхідні зміни до Кодексу та повідомити про них працівників закладу.

Розділ XI

Заключні положення

Кодекс безпечного освітнього середовища КЗ «Науковий ліцей імені Анатолія Лигуна» стає чинним в день його оприлюднення. Оприлюднення документа має відбутися таким чином, щоб він був доступний усім працівникам навчального закладу через його розміщення на сайті закладу.

ТИПОВА ФОРМА
первинного повідомлення про підозру на
випадок насильства щодо дитини

(найменування закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми)

Дата події або виявлення: _____ 20__р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби):

- ☐ дитина з інвалідністю;
- ☐ дитина-сирота;
- ☐ дитина, позбавлена батьківського піклування;
- ☐ інше: _____.

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____.

Опис ситуації: _____

(вказати максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

_____.

3. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини:

- ☐ тілесні ушкодження;
- ☐ страх, уникання контакту;
- ☐ розповіді про образи/тиск

інше:

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

- ☐ поінформовано відповідальну особу закладу;
- ☐ поінформовано батьків/інших законних представників;
- ☐ поінформовано службу у справах дітей;
- ☐ поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;
- ☐ інше: _____.

Error! Reference source not found.
(підпис особи, яка заповнює
первинне повідомлення)

Error! Reference source not found.
(дата)

ДОДАТОК 2

до кодексу безпечного освітнього
середовища в Науковому ліцеї

ЖУРНАЛ БЕЗПЕКИ (реєстрації внутрішнього інциденту)

№з/п	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (повідомлення): усне/письмове)	Прізвище, ім'я дитини	Клас	Тип ситуації*	Заходи реагування	Результат**	Підпис відповідальної особи

*Зазначається факт про фізичне/психологічне насильство/булінг/спробу втечі/інше.

**Зазначається, чи поінформовано органи, надано допомогу, припинено контакт тощо.

ДОДАТОК 3 (для батьків)
до кодексу безпечного освітнього
середовища в Науковому ліцеї

ЯКЩО ВИ ПІДОЗРЮЄТЕ БУЛІНГ

Фізичний булінг:

1. Почніть випадкову розмову – запитайте, як справи в ліцеї. На основі отриманих відповідей з'ясуйте у дитини, чи вів хтось себе образливо щодо неї. Намагайтеся стримувати емоції.
2. Виясніть ситуацію, що склалася з вчителем, директором, перед тим як звертатися до вищих органів.
3. Документуйте дати і час інцидентів, пов'язаних зі знущаннями, відповідну реакцію залучених осіб та дій, які були зроблені.
4. Не звертайтеся до батьків хулігана (хуліганів), щоб вирішити проблему самостійно, такі дії не дадуть результату.
5. Намагайтеся налаштувати дитину на позитивний лад, адже потрібно жити, спілкуватися і співпрацювати далі.

Соціальний/психологічний булінг:

1. Стежте за змінами настрою своєї дитини, її небажанням спілкуватися з однолітками, ходити до ліцею тощо.
2. Розмовляйте з дітьми, запитуйте, як пройшов їх день і т. п.
3. Виясніть ситуацію з класним керівником, вчителем, директором, перш ніж звертатися до вищих органів.
4. Разом придумуйте основні фрази, які дитина може сказати своєму кривдникові твердим, але не ворожим тоном, наприклад: «Твої слова неприємні», «Дай мені спокій» тощо.
5. Не обговорюйте поведінку вчителя у присутності дітей. Навіть якщо у Вас з'явилися якісь претензії – звертайтеся напругу.
6. Допмагайте їм у всьому шукати позитивні моменти, звертайте увагу на хороші якості людей.
7. Найкраще показувати «як правильно» діяти в тій чи іншій ситуації – власний приклад.

Кібербулінг (насилля в Інтернеті)

1. Здійснюйте батьківський контроль. Робіть це обережно з огляду на вікові особливості дітей (час від часу переглядайте історію браузера).
2. Застерігайте від передачі інформації у мережі. Поясніть, що є речі, про які не говорять зі сторонніми: прізвище, номер телефону, адреса, місце та час роботи батьків, відвідування школи та гуртків – мають бути збережені у секреті.
3. Навчіть критично ставитися до інформації в Інтернеті. Не все, що написано в мережі – правда. Якщо є сумніви в достовірності – хай запитують у старших.
4. Розкажіть про правила поведінки в мережі. В Інтернеті вони такі самі, як і в реальності, зокрема, повага до співрозмовників.
5. Станьте прикладом. Оволодійте навичками безпечного користування Інтернетом, використовуйте його за призначенням, і ваші діти робитимуть так само. Якщо дитина потерпає від знущань кібербулера, їй буде дуже складно зізнатися у цьому батькам чи ще

комусь. На це є декілька причин:

- страх, що дорослі не зрозуміють сенсу проблеми;
- страх бути висміяним через буцімто незначну проблему;
- страх бути покараним чи що постраждає хтось рідний за «донос» на булера, особливо якщо цькування зайшли далеко і дитина під контролем агресора;
- страх з'ясувати, що «сам винен» і знущання цілком справедливі.

Як бачите, в основі всіх причин мовчання лежить страх за себе чи близьких. У свою чергу, це є наслідком заниженої самооцінки. Боротьбу з кібербулінгом ускладнює безкарність в інтернет-просторі, коли кожен може видати себе за будь-кого, не відповідаючи за наслідки дій. Найкраще, що можуть зробити батьки та вчителі – виховувати в дитині упевненість в собі, розказувати їй про небезпеку, будувати довірливі відносини. Тоді у разі виникнення такої негативної ситуації хлопчик чи дівчинка одразу ж звертались по допомогу дорослих, або ж не реагували на негатив.

ДОДАТОК 4 (для учнів)
до кодексу безпечного освітнього
середовища в Науковому ліцеї

ЯКЩО ВИ ПІДОЗРЮЄТЕ БУЛІНГ

Психологічний булінг, фізичний та кібербулінг (учасник, жертва або свідок)

1. Реакція. Намагайтеся завжди залишатися спокійними, реагуйте на грубість спокійно, врівноважено;
 - толерантно зробіть зауваження порушникові;
 - нагадайте про підписання КБОС і відповідальність щодо виконання його.
2. Ігнорування. Ігноруйте кривдника. Якщо є можливість, намагайтесь уникнути сварки, зробіть вигляд, що вам байдуже і йдіть геть.
3. Гумор. Якщо ситуація не дозволяє вам піти, зберігаючи самовладання, використайте гумор.
4. Стриманість. Стримуйте гнів і злість. Адже це саме те, чого домагається кривдник. Говоріть спокійно і впевнено, покажіть силу духу.
5. Уникнення. Не вступайте в бійку. Кривдник тільки й чекає приводу, щоб застосувати силу. Що агресивніше ви реагуєте, то більше шансів опинитися в загрозливій для вашої безпеки і здоров'я ситуації.
6. Не мовчати! Обговоріть такі загрозливі ситуації з людьми, яким ви довіряєте. Це допоможе вибудувати правильну лінію поведінки і припинити насилля.

**ДОДАТОК 5 (для працівників)
до кодексу безпечного освітнього
середовища в Науковому ліцеї)**

ЯКЩО ВИ ПІДОЗРЮЄТЕ БУЛІНГ

Психологічний булінг, фізичний та кібербулінг

1. Реагування. На будь-які прояви насилля – реагувати адекватно. Не бути спостерігачем: намагатися втрутитися, аби вирішити конфлікт.
2. Стриманість. Стримуйте гнів і злість. Адже це саме те, чого домагається кривдник. Говоріть спокійно і впевнено.
3. Не мовчати!
 - 3.1. Обговорюйте загрозливі ситуації з учнями (за потребою з колегами). Це допоможе прийняти правильні рішення, вибудувати правильну лінію поведінки і припинити насилля (якщо Ви учасник, жертва або свідок).
 - 3.2. Повідомити про ситуацію керівництво ліцею.
4. Випередження. Бути активним, креативним, опрацьовувати нові методи роботи з учнями, налаштовувати дітей на позитивний та доброзичливий лад.
5. Бути прикладом. Розповідати, як діяти правильно можна безліч разів, але насправді показувати правильну модель поведінки потрібно, в першу чергу, на власному прикладі.